

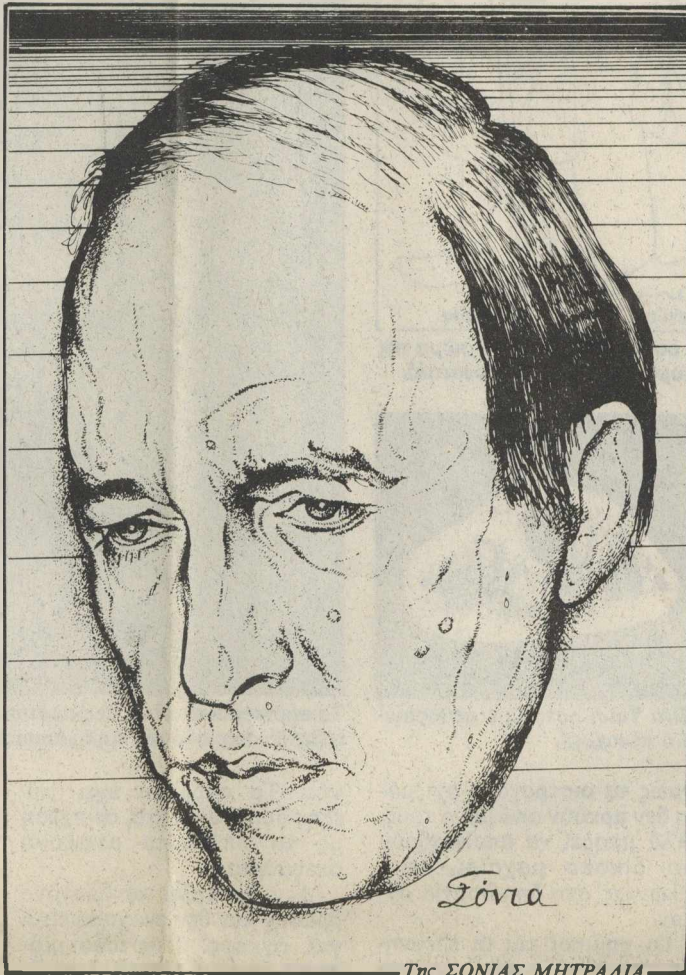
ΓΝΩΜΕΣ

Πολιτικός λόγος με σουρντίνα

Ο ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ

ΠΡΟΦΙΛ

Κώστας Σημίτης

Της ΣΟΝΙΑΣ ΜΗΤΡΑΛΙΑ

ΚΑΝΕΙΣ δεν γνωρίζει πώς εόρτασε χτες την πεντηκοστή τετάρτη επέτειο των γενεθλίων του ο άνθρωπος που από πολύ νωρίς έβλεπε τα τρένα (της «Αλλαγής») να περνούν ακολουθώντας λάθος ράγιες. Πιθανόν με τη σύζυγό του, τη Δάφνη, με την οποία διατηρεί βαθύ δεσμό, και ένα-δυο (δεν έχει και πολύ περισσότερους) στενούς φίλους. Βέβαιο πάντως είναι ότι ο Κώστας Σημίτης —που με την τελευταία του «Πρόταση για μια νέα Διακήρυξη του ΠΑΣΟΚ» έδωσε το στίγμα του εκσυγχρονισμένου σοσιαλισμού— δεν διασκέδασε με ζεϊμπεκίες σε κάποιο από τα ξενυχτάδικα του ΠΑΣΟΚόσμου.

Σε ολόκληρη την πολιτική του σταδιοδρομία, που άρχισε το 1965 με την ίδρυση του ομίλου πολιτικής έρευνας και μελετών «Αλέξανδρος Παπαναστασίου», ο κ. Κ. Σημίτης παρέμεινε αυτοδύναμος. Ακόμη και μέσα στο ΠΑΣΟΚ. Αδιάφορος για τα παιχνίδια των «μηχανισμών», αδιάφορος, με δική του προσωπικότητα και δικό του λόγο. Αυτόφωτος. Και γι' αυτό μη υποκείμενος σε έλεγχο. Μη αποδεχόμενος συμβιβασμούς.

Το απέδειξε όταν το 1979 είχε επιλέξει ως κεντρικό σύνθημα του ΠΑΣΟΚ «την ΕΟΚ των εργαζομένων» την ώρα που όλοι οι άλλοι αλάλαζαν «ΕΟΚ και ΝΑΤΟ το ίδιο συνδικάτο». Τότε απεβλήθη από το Εκτελεστικό Γραφείο με την κατηγορία της «σοσιαλδημοκρατικής παρέκκλισης».

Το απέδειξε και πάλι το 1987. Όταν εν μία νυκτί ο κ. Α. Παπανδρέου άλλαξε την οικονομική πολιτική για να αποδυθεί σε αλόγιστες παροχές, ο Κώστας Σημίτης αμέσως παρητήθη.

Σε όλες του τις συγκρούσεις με τον κ. Α. Παπανδρέου και τους μαλιστανθρώπους του, κερδισμένος από πλευράς κύρους βγήκε ο κ. Σημίτης: Το ΠΑΣΟΚ από την άνοδό του στην εξουσία εξακολούθησε φιλοευρωπαϊκή πολιτική, τώρα ομνύει στη σοσιαλδημοκρατία, η δε πολιτική των ακράτων παροχών προκάλεσε την κατάρρευση της οικονομίας.

Όλα αυτά έχουν καταγραφεί στη συλλογική συνείδηση του ΠΑΣΟΚ. Οπως έχει καταγραφεί ότι δεν είδε τον σοσιαλισμό ως σημαία ευκαιρίας ή ως «όχημα». Εθήτευσε στον ιδεολογικόν αυτό χώρο από την εποχή των σπουδών του στη Γερμανία, τότε μάλιστα που ήκμαζε η Σχολή της Φρανκφούρτης. «Είναι σοσιαλιστής ex cathedra, λέγει παλαιός κομμουνιστής που τον γνωρίζει καλά. Απορώ πώς απέφυγε τελικά τον δογματικό μαρξισμό».

Αντιδικτατορικός αγώνας, διαφυγή στο εξωτερικό, ΠΑΚ, «3η Σεπτέμβρη», μέλος του Εκτελεστικού Γραφείου με πολύ υψηλή θέση από πλευράς ψήφων, δύο φορές υπουργός με αποτελεσματική θητεία, είναι σήμερα μια πολύ υπολογίσιμη «ποσότητα». Και «ποιότητα» — κυρίως αυτό. Υπολογίσιμη και από τον κ. Α. Παπανδρέου. Ο οποίος δεν

τον βλέπει ως αντιπαλο ακόμη, αλλά ως αναγκαίο για την προώθηση της νέας και εξευγενισμένης φυσιογνωμίας του ΠΑΣΟΚ.

Είναι ο ίδιος κατ' εξοχήν εξευγενισμένος άνθρωπος. Και τι δεν του έχουν πει γι' αυτό «οι άλλοι» του ΠΑΣΟΚ. Εκείνοι που χαιρετίζουν τον κ. Α. Παπανδρέου κατά περίπτωση ως «μεγάλο», «γάτα» και άλλα γραφικά. Τον χαρακτηρίζουν «σνομπ», «ελίτα», «ψυχρό», «ανάποδο», «υπόπτο», «δολοπλόκο», «νερόβραστο» και ό,τι άλλο μπορούν να επιστρατεύσουν για να δηλώσουν την απέχθειά τους για κάποιον που δεν τους μοιάζει.

Βεβαίως, δεν είναι τίποτε

από όλα αυτά ο κ. Κ. Σημίτης. Είναι απλώς σεμνός μέχρις αμχανίας. Δεν του αρέσει να αυτοπροβάλλεται και προτιμά να κρατά αποστάσεις. Οι φοιτητές του τον θεωρούν «αυστηρό και απόμακρο».

Έχει κατηγορηθεί ως εχθρός των δημοσίων σχέσεων, υπερόπτης, που προτιμά τους χαμηλούς τόνους, ίσως διότι δεν γνωρίζει άλλους τόνους. Τον έχουν μάλιστα χαρακτηρίσει «πολιτικό με σουρντίνα». Αλήθεια είναι πάντως ότι αρνείται να μπει στη λογική της «κλίκας». Οπως ποτέ δεν απεδέχθη το προσωπείο του «μαχητικού στελέχους» που πλειοδοτεί σε όσα λέει ο αρχηγός.

Έχει δική του άποψη. Και δεν διατάζει να τη διατυπώσει. Εκείνο όμως που δεν κάνει είναι να παλέψει γι' αυτήν. Θα την αφήσει να ριζώσει μόνη της. Και ξέρει να περιμένει. Όχι επειδή η αναμονή είναι γι' αυτόν μια στρατηγική επιλογή. Αλλά επειδή έτσι είναι ο ίδιος: Υπομονετικός, χωρίς φανατισμούς και ιδεοληψίες, πρῶτος και χαμογελαστός. Αλλά και με αυτοπεποίθηση.

Γόνος μεγαλοαστικής οικογένειας του Πειραιά (ο πατέρας του Γεώργιος ήταν δικηγόρος, καθηγητής ΑΣΟΕΕ, διετέλεσε πρόεδρος του πειραιϊκού Δικηγορικού Συλλόγου επί Μεταξά) έζησε πάντοτε σε οικονομική άνεση. Αλλά απέφυγε κάθε επίδειξη. Ο πλούτος είναι κάτι που έτυχε απλώς να διαθέτει. Δεν φαίνεται καν να τον θυμάται.

Απλός στη συμπεριφορά του, απλός και στη ζωή του. Αγαπά το κολύμπι (και τον χειμώνα), γυμνάζεται κάθε πρωί, αποφεύγει το κρέας (φανατικός ψαρσοφάγος και χορτοφάγος), θεάται καμιά φορά στο «Λε Μπουλβάρ» ή σε ταβερνάκια του Πειραιά. Αγαπά την κλασική μουσική, διαβάζει αρκετά (κυρίως πολιτικού και οικονομικού ενδιαφέροντος βιβλία), χρησιμοποιεί με άνεση τρεις ξένες γλώσσες (γερμανικά, αγγλικά και γαλλικά) δεν έχει συμπιλωθεί με τους κομπιούτερ.

Πολλοί λέγουν ότι ο κ. Α. Παπανδρέου δεν τρέφει και μεγάλη συμπάθεια για τον κ. Κ. Σημίτη — «δεν τον πάει ο μεγάλος», κατά την ορολογία του χώρου.

Δεν θα 'λεγα ακριβώς ότι τον φοβάται, ομολογεί στέλεχος του ΠΑΣΟΚ. Αλλά δεν του διαφεύγει ότι «ο κύριος καθηγητής», ο «Ροκάρ του ΠΑΣΟΚ», θα ήταν δυνατόν να αποκτήσει έρεισμα και μέσα στο οργανωμένο ΠΑΟΣΚ, αφού ο «αντιστασιακός» αρχίζει να είναι τώρα και εκεί ένα από τα «ζητούμενα».

Εάν όμως εκτός από τον αντιλαϊκισμό καταστεί «ζητούμενο» και ένας «αντιΑνδρέας»; Όσο και εάν τη στιγμή αυτή το ερώτημα είναι μάλλον ρητορικό, η δυναμική της πολιτικής μας ζωής ενδέχεται κάποια στιγμή να το φέρει στην επιφάνεια. Και τότε ίσως φωτιστεί περισσότερο ο άνθρωπος που είχε λαμπρές σπουδές και ακαδημαϊκή σταδιοδρομία στην Ευρώπη (Γερμανία και Αγγλία) αντί της Αμερικής. Που είναι αποδεκτός ακόμη και από τους πολιτικούς του αντιπάλους. Που χαιρεί εκτιμήσεως από τους ευρωπαϊκούς κύκλους. Που έχει την εμπιστοσύνη των επιχειρηματιών. Και που, αν και δεν θέλγεται από τα μεγάλα πλήθη και τα μεγάλα πάθη, ωστόσο μπορεί να κερδίσει ένα ακροατήριο με ένα λόγο όχι συνθηματολογικό αλλά «ζουμερό».

Ο Κώστας Σημίτης δεν προβάλλει αρχηγικές βλέψεις απεχθανόμενος τον συνναστισμό. Όμως όταν —και εάν— έλθει η ώρα της νέας, τεχνοκρατικής αντιλήψεως περί πολιτικής, τότε θα είναι εκεί, εφόσον όλα αυτά δεν του προκαλέσουν αφόρητη πλήξη.